የቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ።

ምዕራፍ ፡ ፺፫ ።

የንግሥት ፡ ዘውዲቱ ፡ ዕረፍት ፤—የግርማዊ ፡ ንጉሥ ፡ ተፈሪ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥትነት ፡ ዘውድ ፡ መድፋት ።

ንግሥት ፡ ዘውዲቱ ፡ ባባታቸው ፡ ዙፋን ፡ ባ፲፱፻፱ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ መስከረም ፡ ፲፯ ፡ ቀን ፡ ተቀምጠው ፡ እስከ ፡ ፲፱፻፳፪ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ «ንግሥተ ነገሥታት ፡ ዘውዲቱ ፡ ወለቱ ፡ ለዳግማዊ ፡ ምኒልክ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ» ፡ እየተባሉ ፡ በደግነትና ፡ በርኅራኄ ፡ ፲፫ ፡ ዓመት ፡ ከ፯ ፡ ወር ፡ ኢትዮጵያን ፡ ሲገዙ ፡ በመጨረሻ ፡ ሕመም ፡ አድሮባቸው ፡ ነበርና ፡ በመጋቢት ፡ ፳፬ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፳፪ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ዐርፈው ፡ በታላቅ ፡ ሐዘንና ፡ ፍታት ፡ ባባታቸው ፡ መቃብር ፡ በመታሰቢያ ፡ ቤት ፡ ተቀበሩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሥ ፡ ተፈሪ ፡ «ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ሥዩመ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ» ተብለው ፡ መንግሥትን ፡ ያዙ ።

የዘውዱም ፡ በዓል ፡ እንዲከበር ፡ የተወሰነው ፡ ንግሥት ፡ ካረፉ ፡ በኋላ ፡ በ፯ኛው ፡ ወር ፡ በጥቅምት ፡ ፳፫ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፳፫ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ነበርና ፡ ከዚያ ፡ ወዲህ ፡ የግርማዊነታቸውን ፡ የዘውድ ፡ በዓል ፡ አክባሪ ፡ ለመሆን ፡ በቂ ፡ ሆኖ ፡ እንዲገኝ ፡ ያዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ አኳኋን ፡ ሲያጌጥና ፡ እንዲሁም ፡ ለበዓሉ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ እንደሚገባው ፡ ሲዘጋጅ ፡ ቈየ ።

በዚህም ፡ በዘውዱ ፡ በዓል ፡ ምክንያት ፡ ከሚገኘው ፡ ደስታ ፡ ተሳታፊ ፡ ለመሆን ፡ ከዓለም ፡ መንግሥታት ፡ ውስጥ ፡ የታወቁት ፡ እንደራሴዎቻቸውን ፡ ልከው ፡ ነበር ።

የመጡትም ፡ ዝርዝራቸው፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፈው ፡ ነው ።

፩ ፡ ከእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ ልዑል ፡ ሔንሪ ፡ የግሎስተር ፡ መስፍን ።

፪ ፡ ከአሜሪካ ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ ሀ ፡ መሪ ፡ ጀኮፔ ።

የግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ሥርዓተ ፡ ንግሥ ።

፫ ፡ ከፈረንሳዊ ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ ማርሻል ፡ ፍራንሺ ፡ ዳስፒሬ ።
፬ ፡ ከጃፓን ፡ መንግሥት ፡ አምባሳደሩ ፡ ክቡር ፡ ሙሴ ፡ ኤዝቡር ።
፭ ፡ ከጀርመን ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ ባሮን ፡ ቦን ፡ በልተሐውዘን ።
፮ ፡ ከኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ልዑል ፡ ፌርዲናንዶ ፡ የኡዲኒ ፡ መስፍን ።
፯ ፡ ከግሪክ ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ ኮንት ፡ ፒ ፡ መታክሳስ ።
፰ ፡ ከስዊድን ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ ሆክ ፡ አርድ ፡ ዳቤልሳ ።
፱ ፡ ከሆላንድ ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ ዮንሐሪ ፡ ል ፡ መንን ፡ ሔርስማድ ።
፲ ፡ ከቤልጅግ ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ ሙሴ ፡ ምክስም ፡ ዠራር ።
፲፩ ፡ ከግብጽ ፡ መንግሥት ፡ ክቡር ፡ መሐመድ ፡ ቶፊቅ ፡ ነሲም ፡ ባሻ ።

እነዚህንም ፡ እላይ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ መንግሥታት ፡ እንደራሴዎች ፡ እያንዳንዳቸውን ፡ ተከትለው ፡ የመጡ ፡ ብዙ ፡ ሌሎችም ፡ ሹማምንቶች ፡ ነበሩ ፡ እነሱም ፡ የንግሡ ፡ በዓል ፡ ፲፭ ፡ ቀን ፡ ያኽል ፡ ሲቀረው ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ ገብተው፡ ከየመንግሥታቸው ፡ ለግርማዊ ፡ ጃንሆይ ፡ የተላከውን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ስጦታ ፡ ከደብዳቤ ፡ ጋራ ፡ አበረከቱ ።

እንዲሁም ፡ በኢትዮጵያ ፡ አውራጃ ፡ ያሉ ፡ አገረ ፡ ገዥዎችና ፡ ሹማምንቶች ፡ ከነጭፍሮቻቸው ፡ መጥተው ፡ ከተማውን ፡ በሰው ፡ ሞልተውት ፡ ነበር ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የዘውዱ ፡ በዓል ፡ እንዲሆን ፡ ከተወሰነው ፡ ቀደም ፡ ብለው ፡ በጥቅምት ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ማታ ፡ ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ከግርማዊት ፡ እቴጌ ፡ ጋራ ፡ ሆነው ፡ ልዑላን ፡ ልጆቻቸውን ፡ ይዘው ፡ በመናገሻ ፡ ቅዱስ ፡ ጊዮርጊስ ፡ ቤተ ፡ ክርስቲያን ፡ ሄደው ፡ አደሩ ። ሌሊቱንም ፡ ቀሳውስቱና ፡ ጳጳሱ ፡ ሥርዐተ ፡ ንግሥ ፡ ሲያደርሱ ፡ አደሩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በማግስቱ ፡ ጥቅምት ፡ ፳፫ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፳፫ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡

፩ ፡ ዲያቆናትና ፡ ቀሳውስት ፡ ጕሥዐ ፡ ልብየን ፡ ቅንት ፡ ሰይፈከ ፡ እስከሚለው ፡ ድረስ ፡ እያዜሙ ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሱ ፡ ከተደረደረው ፡ ላይ ፡ ሰገባው ፡ በወርቅና ፡ ባልማዝ ፡ ያጌጠውን ፡ ሰይፍ ፡ አንሥተው ፡ በዚሁ ሰይፍ ፡ ዐመፀኞችን ፡ ቅጣበት ፡ ፈቃደኞችን ፡ ሹምበት ፡እውነተኛ ፡ ፍርድ ፡ ፍረድበት ፡ ብለው ፡ ባርከው ፡ ለንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ሰጥተው ፡ በቀኝ ፡ ጐናቸው ፡ ታጠቁት ።

፪ ፡ አርትዕ ፡ ተሠራሕ ፡ ወንገሥ ፡ በትረ ፡ ጽድቅ ፡ ወበትረ ፡ መንግሥትከ ፡ እያሉ ፡ አዚመው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሱም ፡ በትረ ፡ ኀይል ፡ ይፌኑ ፡ ለከ ፡ የሚለውን ፡ ደግመው ፡ ከባረኩ ፡ በኋላ ፡ በትረ ፡ መንግሥቱን ፡

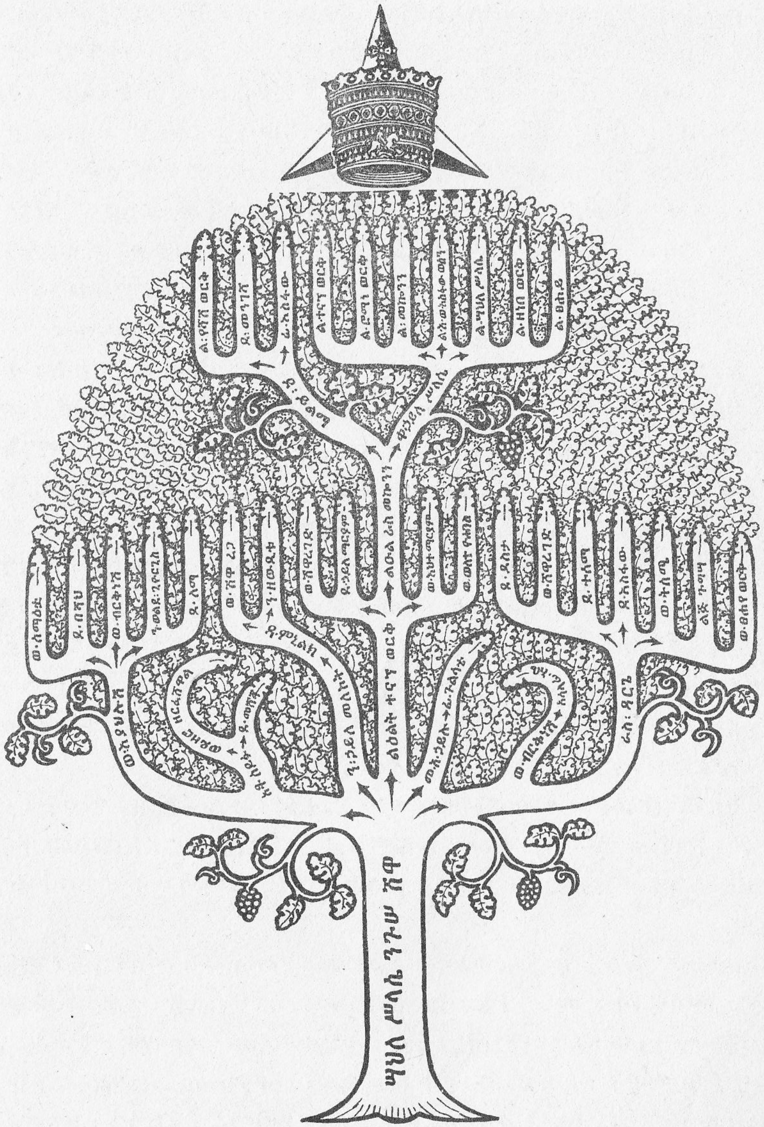

በጊዜው ካለው የክሊሼ እኳኋንና ከስፍራው አቀማመጥ አለመመቸት የተነሳ በዚህ የዘር ግንድ ውስጥ ስማቸው ሳይጻፍ የቀሩትን በዚህ ዓይነት እንኳን የማይቻል ቢሆን ወደፊት በሚጻፍ ታሪክ ውስጥ ዘርዝረን ለመጻፍ የተዘጋጀን ነን 10.7.36 ተ.ጸ.መ፡

ለንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ሰጥተው ፡ በቀኝ ፡ እጃቸው ፡ ያዙ ።

፫ ፡ ከዚህም ፡ ቀጥሎ ፡ ባለአልማዝ ፡ ቀለበት ፡ ሁለት ፡ ባለወርቅ ፡ ጦሮች ፡ በወርቅ ፡ ያጌጠ ፡ መጽሐፍ ፡ ቅዱስ ፡ ይዘው ፡ ልብሰ ፡ መንግሥቱን ፡ ከለበሱ ፡ በኋላ ፡ ቅብዐ ፡ መንግሥት ፡ ተቀብተው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሱ ፡ እግ ዚአ ፡ በኀይልከን ፡ እየገደሙ ፡ የሚገባውን ፡ ጸልየው ፡ ሲጨርሱ ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ቀርበው ፡ ይኸን ፡ ዘውድ ፡ የጽድቅና ፡ የምስ ጋና ፡ ዘውድ ፡ ያድርግልዎ ፡ ብለው ፡ ደፉላቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ቅብዐ ፡ መንግሥቱን ፡ ተቀብተው ፡ የወርቁን ፡ ዘውድ ፡ ከጫኑ ፡ በኋላ ፡ ንኡስ ፡ አነ ፡ እምአኀውየ ፡ የሚለውን ፡ ወቀ ብዐኒ ፡ ቅብዐ ፡ ቅዱስ ፡ እስከሚለው ፡ አንብበው ፡ ተቀመጡ ።

እንደዚሁም ፡ ለግርማዊት ፡ እቴጌ ፡ መነን ፡ የሚገባው ፡ ሥርዐት ፡ ተደ ርጎ ፡ ባለአልማዝ ፡ ቀለበት ፡ አድርገው ፡ ልብሰ ፡ መንግሥት ፡ ለብሰው ፡ መዘ ምራኑ ፡ አዋልደ ፡ ንግሥት ፡ ለክብርከ ፡ ወትቀውም ፡ ንግሥት ፡ በየማንከ ፡ የሚለውን ፡ አድርሰው ፡ ሲጨርሱ ፡ ዘውዱን ፡ ሁለት ፡ ቆሞሳት ፡ ለጃንሆይ ፡ አቀረቡ ። ጃንሆይም ፡ ለእቴጌዪቱ ፡ ይደፉላቸው ፡ ዘንድ ፡ ለሊቀ ፡ ጳጳሱ ፡ ሰጧ ቸው ፡ ሊቀ ፡ ጳጳሱም ፡ የሚገባውን ፡ ጸሎት ፡ አድርሰው ፡ በእቴጌ ፡ መነን ፡ ራስ ፡ ላይ ፡ ጫኑላቸው ። እቴጌም ፡ ዘውዱን ፡ እንደ ፡ ደፉ ፡ ወደ ፡ ንጉሠ ፡ ነገ ሥቱ ፡ ቀረብ ፡ ብለው ፡ ባንገት ፡ እጅ ፡ ነሥተው ፡ ወዲያው ፡ በቀኝ ፡ በኩል ፡ በተዘረጋው ፡ የወርቅ ፡ ወንበር ፡ ተቀመጡ ።

በዚሁም ፡ ቀን ፡ ልዑል ፡ አስፋ ፡ ወሰን ፡ ለአልጋ ፡ ወራሽነት ፡ የሚገባው ፡ ወግ ፡ ተፈጽሞ ፡ የወርቅ ፡ አክሊል ፡ ደፉ ።

ከዚህ ፡ በኋላም ፡ መሳፍንቱም ፡ መኳንንቱም ፡ ሁሉ ፡ ሺሕ ፡ ዓመት ፡ ያን ግሥዎ ፡ እያሉ ፡ እጅ ፡ ነሥተው ፡ ሁሉም ፡ ዳር ፡ እስከ ፡ ዳር ፡ አጨበጨቡና ፡ ሥርዐተ ፡ ንግሡ ፡ ተፈጽሞ ፡ ወደ ፡ ታላቁ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ጕዞ ፡ ተጀ መረ ።

ከውጭ ፡ አገር ፡ መንግሥታት ፡ ተልከው ፡ የመጡት ፡ መሳፍንቱ ፡ ከኢት ዮጵያ ፡ መሳፍንት ፡ መኳንንቱ ፡ ከመኳንንት ፡ ጋራ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ አውቶሞ ቢል ፡ ተቀምጠው ፡ እንደየማዕርጋቸው ፡ ተከታትለው ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገ ሥትና ፡ ግርማዊት ፡ እቴጌ ፡ በወርቅ ፡ ሠረገላ ፡ ተቀምጠው ፡ በሰልፉና ፡ በጭ ብጨባው ፡ በእልልታው ፡ መካከል ፡ ሲያልፉ ፡ የማማሩ ፡ አኳኋን ፡ ከግምት ፡ በላይ ፡ ነበር ። ይኸውም ፡ አጀብ ፡ ባይን ፡ ታይቶ ፡ ካለመጠገቡ ፡ የተነሣ ፡ በዘ በኘነት ፡ በደንብ ፡ ከተሰለፈው ፡ ወታደር ፡ በስተቀር ፡ የቀረው ፡ አንዳንዱ ፡

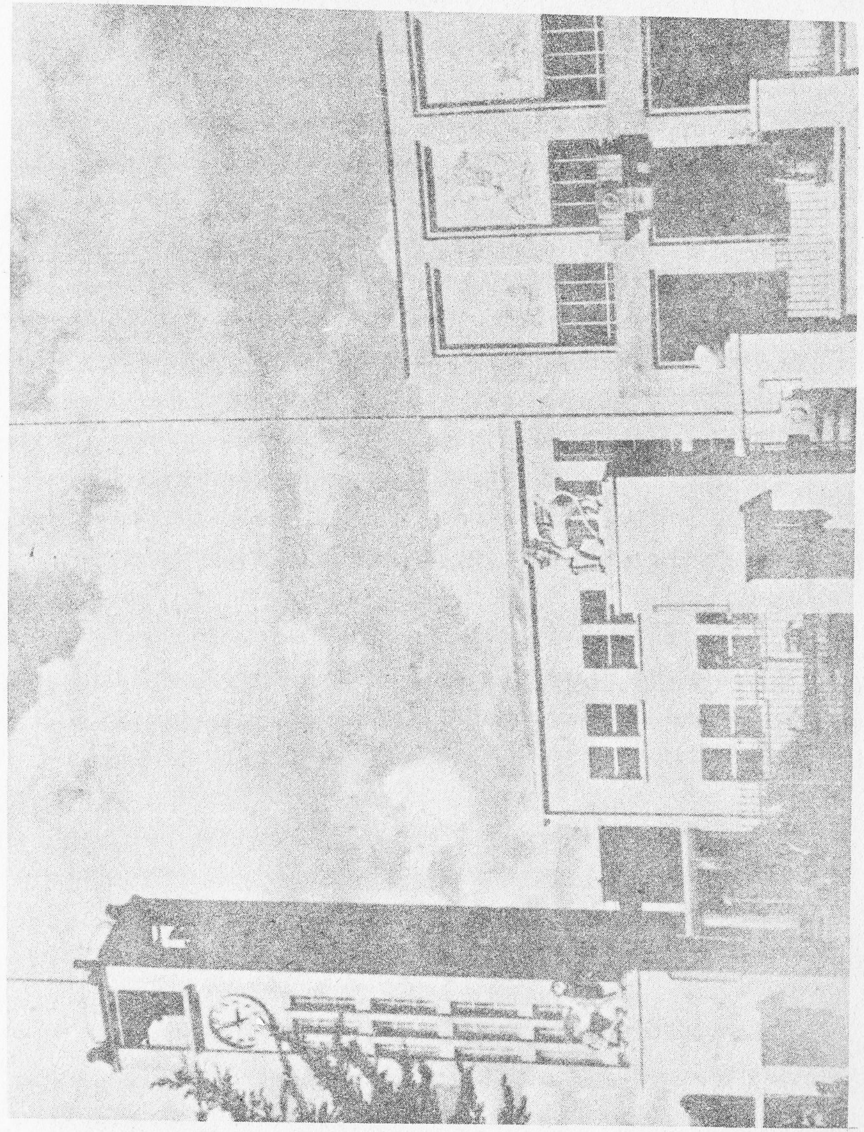

የሕግ ፡ መወሰኛ ፡ ምክር ፡ ቤት ።

ሕዝብ ፡ በተሰለፈበት ፡ ስፍራ ፡ ሆኖ ፡ ግርማ ፡ ያለውን ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱንና ፡ የእቴጌዪቱን ፡ አጀብ ፡ ካየ ፡ በኋላ ፡ ድጋሜ ፡ እየፈለገ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ በሩጫ ፡ ቀድሞ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማየት ፡ ይጠባበቅ ፡ ነበር ።

በዚህ ፡ ዐይነት ፡ በታላቁ ፡ ቤተ ፡ መንግሥት ፡ ደርሰው ፡ በዙፋናቸው ፡ ሲቀመጡ ፡ ፻፩ ፡ ጊዜ ፡ መድፍ ፡ ተተኰሰና ፡ ወዲያውም ፡ ለመሳፍንትና ፡ ለመኳንንት ፡ ለውጭ ፡ አገር ፡ መኰንኖች ፡ ለካህናት ፡ ጭምር ፡ ግሩም ፡ የሆነ ፡ ግብር ፡ ሲያደርጉ ፡ ሰነበቱ ።

እንደዚሁም ፡ ያለ ፡ ያማረ ፡ ሥርዐተ ፡ ንግሥ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ከነገሡት ፡ ነገሥታት ፡ ለማንም ፡ ንጉሥ ፡ መደረጉን ፡ በማንኛውም ፡ ታሪክ ፡ ውስጥ ፡ አናገኝም ።

በዚህም ፡ ቀንና ፡ ሰሞን ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጡት ፡ እንግዶችና ፡ ከኢትዮጵያ ፡ አውራጃ ፡ የተሰበሰቡት ፡ ሹማምንቶች ፡ ባዲስ ፡ አበባ ፡ ከተማ ፡ ተሰብስበው ፡ ተድላና ፡ ደስታ ፡ ሲያዩ ፡ ሰነበቱ ።

ያዲስ ፡ አበባም ፡ ከተማ ፡ በሰንደቅ ፡ ዐላማ ፡ በግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥትና ፡ በግርማዊት ፡ እቴጌ ፡ መነን ፡ ፎቶግራፍ ፡ አጊጦ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ቀለምና ፡ አበባ ፡ ደምቆ ፡ ነበር ። ሌሊትም ፡ በኤሌትሪክ ፡ ብርሃን ፡ ከተማው ፡ ሲያሸበርቅ ፡ ይታይ ፡ ነበር ።

ከዚህም ፡ በኋላ ፡ ከውጭ ፡ አገር ፡ የመጡት ፡ መላክተኞች ፡ ወደ ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ እየቀረቡ ፡ መንግሥታቸው ፡ ጽኑ ፡ ሰላም ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ በየመንግሥታቸው ፡ ስም ፡ የጋለ ፡ ምኞታቸውን ፡ ገልጸው ፡ እየተሰናበቱ ፡ ወዳገራቸው ፡ ተመለሱ ።

ምዕራፍ ፡ ፶፬ ።

ስለ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ መቆም ፡— በምክር ፡ ቤቱ ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ የተናገሩት ፡ ዲስኩር ።

አጥፊ ፡ የሚቀጣበት ፡ አልሚ ፡ ዋጋ ፡ የሚያገኝበትና ፡ በጠቅላላው ፡ ሕዝብ ፡ የሚተዳደርበት ፡ ትንሹም ፡ ትልቁም ፡ ደንብ ፡ ተጣርቶና ፡ ተከናውኖ ፡ በምክር ፡ ቤት ፡ ይወሰናል ። ይኸውም ፡ ሕግ ፡ በንጉሥና ፡ በመሳፍንት ፡ በመኳንንትና ፡ በሹማምንት ፡ በወታደርና ፡ በሌላው ፡ ሕዝብ ፡ በነጋዴና ፡ በገበሬ ፡

መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ ለይቶና ፡ አስተናብሮ ፡ የሚያስተዳድር ፡ ነው ።

በዚህም ፡ ደንብና ፡ ሕግ ፡ ፩ ፡ የጕላ ፡ ግጭት ፡ ወይም ፡ ጦርነት ፡ እስኪያነቃንቀው ፡ ድረስ ፡ የማንኛውም ፡ መንግሥት ፡ መሠረት ፡ ጸንቶ ፡ ይኖራል ።

በዚህም ፡ ሕግ ፡ ፊት ፡ በዚያ ፡ መንግሥት ፡ ያለ ፡ ሕዝብ ፡ የትክክለኛነት ፡ መብት ፡ ስላለው ፡ ተርታው ፡ ሕዝብ ፡ ሁሉ ፡ የሚገባውን ፡ ከመፈጸም ፡ ጋራ ፡ ሊኰራበትና ፡ ሊመካበት ፡ ይችላል ።

ከዚህም ፡ በስተቀር ፡ መንግሥቱ ፡ ከፍ ፡ የሚልበትና ፡ ካደጋ ፡ የሚሰወርበት ፡ መንገድ ፡ በዲፕሎማቲክ ፡ በኩል ፡ ይዘጋጃል ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ በደንብ ፡ የተቀመጡ ፡ መማክርትና ፡ የሚመክሩበት ፡ የምክር ፡ ቤት ፡ ባለመኖሩ ፡ ባለፈው ፡ ለነበሩት ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ነገሥታትና ፡ ሕዝብ ፡ ታላቅ ፡ ጉዳት ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ያለፈ ፡ ታሪክ ፡ ሳያስረዳን ፡ አይቀርም ።

በዐፄ ፡ ቴዎድሮስ ፡ ዘመነ ፡ መንግሥት ፡ ጊዜ ፡ ንጉሡ ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ የነበሩትን ፡ የወንጌል ፡ መላክተኞች ፡ ይልቁንም ፡ የእንግሊዝን ፡ መንግሥት ፡ ቆንስል ፡ ካፒቴን ፡ ካሜሮንን ፡ ሲያስሩ ፡ ነገሩ ፡ ለጊዜው ፡ በተደረገባቸው ፡ የአክብሮት ፡ ጉድለት ፡ የንዴት ፡ ማብረጃ ፡ ይሆናል ፡ እንጂ ፡ ጦርነት ፡ ሊያበቅል ፡ የሚችለው ፡ የነዚህ ፡ የውጭ ፡ መንግሥት ፡ ዜጋዎች ፡ እሥራት ፡ አስቀድሞ ፡ እንደ ፡ ተመከረበት ፡ የሚነግረን ፡ ታሪክ ፡ የለም ።

ይኸም ፡ እሥራት ፡ ጦርነት ፡ ከማብቀሉ ፡ በፊት ፡ ንግሥት ፡ ቢክቶርያ ፡ መላክተኞቼንና ፡ ቆንስሉን ፡ ፈተው ፡ ወደኔ ፡ ይላኩልኝ ፡ ብለው ፡ የልመና ፡ ደብዳቤ ፡ በጻፉ ፡ ጊዜ ፡ ይኸውም ፡ በምክር ፡ ቤት ፡ ተመክሮ ፡ እስረኞቹ ፡ ተለቀው ፡ በያገራቸው ፡ ገብተው ፡ ቢሆን ፡ የመቅደላ ፡ ጦርነት ፡ የዐፄ ፡ ቴዎድሮስና ፡ የብዙ ፡ ወታደሮቻቸውን ፡ እልቂት ፡ ባላስከተለም ፡ ነበር ።

እንዲሁም ፡ ዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ በምክር ፡ ቤት ፡ ሳያስመክሩ ፡ በሃይማኖትና ፡ በትምባሆ ፡ የተነሣ ፡ ብዙ ፡ ሰው ፡ ሲያጕላሉ ፡ ክርስቲያን ፡ ለመሆን ፡ አልችልም ፡ ብሎ ፡ የቈረጠውንም ፡ እስላም ፡ በቅጣት ፡ ካገሩ ፡ ሲያሳድዱት ፡ ይልቁንም ፡ ደርቡሾች ፡ ካገራቸው ፡ ለማስወጣት ፡ የከበቧቸውን ፡ ግብጾችን ፡ ለመርዳት ፡ አሽከራቸውን ፡ ሹም ፡ ዳኅና ፡ ፊንታን ፡ ልከው ፡ ከሱዳኖች ፡ ጋራ ፡ ከመተማ ፡ በፊት ፡ ሲዋጉ ፡ በምክር ፡ ቤት ፡ ነገሩ ፡ በጣም ፡ ታስቦበት ፡ የተቈረጠ ፡ ባለመሆኑ ፡ ይህ ፡ የርዳታ ፡ ጦርነት ፡ የመተማን ፡ ጦርነት ፡ ሲወልድ ፡ እንዲሁም ፡ የዐፄ ፡ ዮሐንስና ፡ የብዙ ፡ አሽከሮቻቸው ፡ ሞት ፡ ከመተማ ፡ ጦርነት ፡ ተወለደ ። በግድም ፡ እስላሞችን ፡ ክርስቲያን ፡ ካልሆናችሁ ፡ ብለው ፡ ግፍ ፡ ስለ ፡ ሠሩ ፡ እግዚአብሔር ፡ በእስላሞች ፡ እጅ ፡ አሳልፎ ፡ ሰጣቸው ፡ እስከ ፡ መባል ፡ ደረሱ ።

ይህንንም ፡ የማስታውስበት ፡ ምክንያት ፡ የምክር ፡ ቤትንና ፡ የሕግን ፡ ጠቃሚነት ፡ ለመግለጽና ፡ ደግሞ ፡ የታላላቆቹ ፡ የሁለቱ ፡ ነገሥታቶች ፡ ሕይወት ፡ ባልታሰበ ፡ ጊዜ ፡ በመቈረጡ ፡ ስለሚያሳዝነኝ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ እድገትና ፡ ለራሳቸው ፡ ክብር ፡ ሲሉ ፡ በዥግንነት ፡ የሞቱትን ፡ ሁለት ፡ ታላላቅ ፡ ነገሥታት ፡ ለመንቀፍ ፡ አይደለም ።

ደግሞም ፡ በምክር ፡ ቤት ፡ የተቈረጠ ፡ በብዙ ፡ መማክርትም ፡ አእምሮ ፡ የታሰበበትና ፡ ሕዝብም ፡ የተቀበለው ፡ ሲሆን ፡ ኀሊናን ፡ አይወቅሥም ፡ ማለት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ተመክሮበት ፡ በተደረገ ፡ ዘመቻም ፡ ብዙ ፡ ነገሥታትና ፡ ሕዝብ ፡ እንደሚጠፋ ፡ አይሳትም ።

የሕግም ፡ ለሰው ፡ አስፈላጊነት ፡ የታወቀው ፡ በሰው ፡ ዘንድ ፡ ከመሆኑ ፡ ይልቅ ፡ በእግዚአብሔር ፡ ዘንድ ፡ መሆኑ ፡ ይገለጻ ፡ ዘንድ ፡ እግዚአብሔር ፡ ሕዝቦቹን ፡ እስራኤልን ፡ በሙሴና ፡ በአሮን ፡ መሪነት ፡ ከምድረ ፡ ግብጽ ፡ ባወጣቸው ፡ ጊዜ ፡ በሲና ፡ ተራራ ፡ ላይ ፡ ለኑሯቸው ፡ የሚጠቅማቸውን ፡ ዐሥር ፡ ሕግ ፡ በጁ ፡ ጽፎ ፡ በሙሴ ፡ አማካይነት ፡ ሰጣቸው ።

ይህም ፡ ሕግ ፡ አንዱ ፡ አድርግ ፡ (አባትኽንና ፡ እናትኽን ፡ አክብር) ፡ አንዱ ፡ አታድርግ ፡ (አትግደል) ፡ ሲል ፡ ሁለቱም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ የሕይወቱን ፡ መንገድ ፡ የሚያስተካክሉለት ፡ የክፉ ፡ አድራጎት ፡ ፍሬ ፡ ከሚያስገኘው ፡ አደጋ ፡ ፊት ፡ የሚከልሉት ፡ ናቸው ፡ እንጂ ፡ የሕይወቱ ፡ ጨቋኝ ፡ አይደሉም ።

ስለዚህ ፡ የዓለም ፡ መንግሥታት ፡ በዚሁ ፡ መሠረት ፡ ላይ ፡ እያስፋፉና ፡ እየጨመሩ ፡ ሕዝባቸውን ፡ ለማስተዳደር ፡ የተወሰነ ፡ ሕግ ፡ አቆሙ ።

በኢትዮጵያም ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ይበልጥ ፡ ጊዜ ፡ ሕጉ ፡ የጊዜው ፡ የንገሥታቱ ፡ ፈቃድ ፡ ቢሆን ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ሕግም ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሲሠራበት ፡ ኖሯል ። ዳሩ ፡ ግን ፡ አንዱ ፡ ንጉሥ ፡ የደነባውን ፡ ቀጥሎ ፡ የሚነግሠው ፡ ንጉሥ ፡ አፍርሶ ፡ ሌላ ፡ የመሰለውን ፡ ሕግና ፡ ደንብ ፡ በማቆሙ ፡ ነገሥታት ፡ በተለዋወጡ ፡ ጊዜ ፡ በሕዝብ ፡ ዘንድ ፡ ችግር ፡ ሆኖ ፡ ይኖር ፡ ነበርና ፤ በዚሁ ፡ ምክንያት ፡ ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዙፋን ፡ ከተቀመጡ ፡ ወዲህ ፡ ከኤውሮፓ ፡ ደንብና ፡ ሕግ ፡ ጋራ ፡ የተያየና ፡ የተጣራ ፡ ለልጅ ፡ ልጅ ፡ ጸንቶ ፡ የሚኖር ፡ ሕግ ፡ በምክር ፡ ቤት ፡ አስመክረው ፡ አቋቋሙ·

ሕገ ፡ መንግሥቱም ፡ ባ፶፭ ፡ አንቀጾች ፡ ተሰናድቶ ፡ በሐምሌ ፡ ፱ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፳፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በተገለጸና ፡ በፈረሙበት ፡ ጊዜ ፡ በተሰበሰበው ፡ መሳፍንትና ፡ መኳንንት ፡ በጳጳሳቱና ፡ በቀሳውስቱ ፡ መካከል ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያለውን ፡ ዲስኩር ፡ ተናገሩ ።

«እኛ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ለመጠበቅ ፡ ከእግዚአብሔር ፡ በተቀበልነው ፡ አደራና ፡ ለዚህ ፡ ለታላቁ ፡ ክብር ፡ ላበቃን ፡ አምላክ ፡ ባንደበት ፡ ብቻ ፡ ማመስገን፡ ለዕለት ፡ በሚሆንና ፡ በሚጠፋ ፡ በቀላል ፡ አደራረግ ፡ መደለል ፡ አይበቃም ፡ በማለት ፡ ለዘለቄታ ፡ ቀዋሚ ፡ ለትውልድ ፡ ተሻጋጋሪ ፡ ለሰው ፡ ሁሉ ፡ የሚደርስ ፡ ጠቀሜታ ፡ የሚሆን ፡ ሕግ ፡ አቁመን ፡ ብንደክምበት ፡ ምንም ፡ ለአምላክ ፡ ወረታ ፡ ሆኖ ፡ ለመመለስ ፡ የበቃ ፡ ባይሆን ፡ እኛ ፡ ዠምረን ፡ መጨረሱን ለእግዚአብሔር ፡ እንድንሰጠው ፡ ያሰብነውን ፡ ልንገልጥላችሁ ፡ ወደን ፡ ባሁኑ ሰዓት ፡ በዚህ ፡ በታላቅ ፡ ጉባኤ ፡ የሰበሰብናችሁ ፡ ስለዚህ ፡ ነው ።

ሕግ ፡ ለሰው ፡ ከሁሉ ፡ የበለጠ ፡ የሚጠቅም ፡ መሆኑን ፡ ማንም ፡ አይስተውም ፤ መከበርም ፡ መጠቀምም ፡ የሚገኙት ፡ በሕግ ፡ መተካከል ፡ የተነሣ ፡ ነው ። መዋረድም ፡ መጐዳትም ፡ የሚመጡት ፡ ከሕግ ፡ መጓደል ፡ የተነሣ ፡ ነው ። ግፍና ፡ በደልም ፡ የሚበዙት ፡ ሕግ ፡ ባለመቆሙ ፡ ነው ።

እግዚአብሔር ፡ ከፍጡር ፡ ሁሉ ፡ በላይ ፡ ሆኖ ፡ በቃሉ ፡ ብቻ ፡ ማዘዝ ፡ የማይቸግረው ፡ ሲሆን ፡ ሕግን ፡ መሥራቱ ፡ ሕግ ፡ ለዓለም ፡ ሁሉ ፡ የበላይ ፡ ገዥ ፡ እንዲሆን ፡ ነው ።

ከሰው ፡ ትክክለኛ ፡ ለመባል ፡ የሚገባው ፡ አሳቡ ፡ በማንኛውም ፡ ረገድ ፡ ቢሆን ፡ የተቃና ፡ የሆነና ፡ ዋናውን ፡ አሳብ ፡ አዝልቆ ፡ ሲሆን ፡ ሰውን ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ ሳይሆንም ፡ የሚበዛውን ፡ ለመጥቀም ፡ ባለው ፡ ዕውቀት ፡ የተጣጣረና ፡ የቻለ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

አሳባችን ፡ ምንም ፡ ባንዳንድ ፡ ምክንያት ፡ ሳይፈጸም ፡ ቢቈይ ፡ ከብዙ ፡ ዘመን ፡ በፊት ፡ የዠመርነው ፡ ድካማችን ፡ ሁሉ ፡ ለመንግሥቱ ፡ ሕግ ፡ እንዲቆምለት ፡ ነበርና ፤ ስለዚህ ፡ ለኢትዮጵያም ፡ ለተወደደው ፡ ሕዝባችን ፡ የምናስብለት ፡ በጽኑም ፡ የምንከተለው ፡ አሳባችን ፡ አሁን ፡ የምንገልጽላችሁ ፡ ነው ።

መዠመሪያ ።

ሕግን ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ለሁሉም ፡ መስጠት ።

ሁለተኛ ።

ይህንኑ ፡ ሕግ ፡ አጠንክሮ ፡ መከተልና ፡ መጠበቅ ፡ ነው ። በዚህም ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ በምንሰጠው ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ የሚዘረዘሩት ፡ ዋና ፡ ዋናዎቹ ፡ አሳቦች ፡ የሚከተሉት ፡ ናቸው ።

፩ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ወገን ፡ ያልተለየባት ፡ አንድ ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ሆና ፡ ሕዝቡ፡ ባንድ ፡ ሕግ ፡ ተወስኖ ፡ ባንድ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ተገዝቶ ፡ በመተባበር ፡ እንዲኖር ፡ ይኸውም ፡ የመተባበሩ ፡ ኀይል ፡ ለዘለቃ ፡ በሚያስተሳስር ፡ ጥቅም ፡ ተጠብቆ ፡ እንዲኖር ፡ ለሰውም ፡ የግል ፡ ጥቅሙ ፡ ሳይቀርበት ፡ የመተባበር ፡ ኀይል ፡ እንዲያመዝንና ፡ የበለጠ ፡ እንዲሆን ፡ ይኸውም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ለየራሱ ፡ የሚሆነው ፡ መጠቀም ፡ ሳይቀርበት ፡ የተለያየ ፡ ግለኛነት ፡ ፈላጊ ፡ እንዳይሆን ፡ ለማድረግ ፡ ነው

፪ ፡ የሕግ ፡ ጠቃሚነቱ ፡ ወይም ፡ ቀጪነቱ ፡ ለማንም ፡ ቢሆን ፡ የማያዳላ ፡ ትክክል ፡ እንዲሆን ፡ ለማድረግ ፡ ነው ።

፫ ፡ ባለፉት ፡ ዘመናት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ከሌሎች ፡ አገር ፡ ሕዝቦች፡ ተለይቶ ፡ በመኖሩ ፡ ታላቁ ፡ የዛሬው ፡ ሥልጣኔ ፡ የሚሰጠውን ፡ ጥቅም ፡ ለማግኘት ፡ ሳይችል ፡ በመቈየቱና ፡ የወትሮውን ፡ ሥልጣኔ፡ በመከተሉ ፡ ምክንያት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ነገሥታት ፡ ለሕዝቡ ፡ እንደ ፡ መልካም ፡ አባት ፡ ሆነው ፡ የማስተዳደር ፡ ሥራቸውን ፡ እየሠሩ ፡ ይኖሩ ፡ ነበር ።

አሁን ፡ ግን ፡ ሕዝባችን ፡ በማንኛውም ፡ ረገድ ፡ ወደ ፡ ሥልጣኔ ፡ ደረጃ ፡ እጅግ ፡ እየገፋ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ሕዝብ ፡ ቀድሞ ፡ ነገሥታቱ ፡ ብቻቸውን ፡ ይደክሙበት ፡ የነበረውን ፡ ከባድ ፡ የሆነ ፡ የመንግሥት ፡ ሥራ ፡ ለማከናወን ፡ ከድካማቸው ፡ እንዲካፈል ፡ ለማድረግ ፡ ስላልተቻለ ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ ለማቆም ፡ ጊዜው ፡ ፈቀደልን ።

የኢትዮጵያ ፡ ሰው ፡ ባሁኑ ፡ ዘመን ፡ የመንግሥቱን ፡ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ ተባብሮ ፡ እንዲሠራ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ነው ። ስለዚህ ፡ በዚሁ ፡ አሳብ፡ የሚገባቸው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ለሥራው ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ እንዲችሉ ፡ ሁለት ፡ የምክር ፡ ቤቶች ፡ አቁመናል ። በነዚህም ፡ የምክር ፡ ቤቶች ፡ የሚመክሩ ፡ አማካሪዎች ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ፈቃድ ፡ ከያውራጃው ፡ እየተመረጡ ፡ ይመጣሉ ፡ ምክሩም ፡ የሚቈረጠው ፡ በቃል ፡ ብዛት ፡ እየሆነ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ወዶ ፡ ሲቀበለው ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

፬ ፡ በምክር ፡ ቤት ፡ የተመከረውንና ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ወዶ ፡ የተቀበለውን ፡ ሚኒስትሮቻችን ፡ በሙሉ ፡ ኢትዮጵያ ፡ እያከናወኑ ፡ ኀላፊ ፡ እየሆኑ ፡ የመንግሥቱንና ፡ የሕዝቡን ፡ ጉዳይ ፡ እንዲያስፈጽሙ ፡ ተደርጓል ።

፭ ፡ ሁከት ፡ እንዳይነሣና ፡ ለኢትዮጵያ ፡ ጉዳት ፡ እንዳያመጣ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥትነት ፡ መቼውንም ፡ ቢሆን ፡ በዚህ ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ ከተፈጸመበት ፡ ትውልድ ፡ እንዳይወጣ ፡ በሕግ ፡ ተወስኗል ።

፮ ፡ ሕግ ፡ ማስፈለጉ ፡ ማንኛውም ፡ የትዳር ፡ አኳኋን ፡ ተሻሽሎ ፡ የተደላደለና ፡ በታመነ ፡ መሠረት ፡ የጸና ፡ እንዲሆን ፡ ነውና ፡ ሁሉንም ፡ አሻሽሎ ፡ የሚያደላድል ፡ ዕውቀት ፡ ነው ። የኢትዮጵያም ፡ ሕዝብ ፡ በማንኛውም ፡ ረገድ ፡ ወደ ፡ ዕውቀት ፡ የተመራ ፡ እንዲሆን ፡ ዕውቀትን ፡ ሁሉ ፡ በያይነቱ ፡ እያማረጡ ፡ መቀበል ፡ መቼውንም ፡ የምንፈልገው ፡ እንዲሆን ፡ ለማድረግ ፡ ነው ።

፯ ፡ ይኸውም ፡ ያቆምነው ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ ልብ ፡ ወለድ ፡ ሳይሆንና ፡ ካገር ፡ ልማድ ፡ ሳይፋለስ ፡ ከሠለጠኑት ፡ መንግሥታት ፡ ሕዝቦች ፡ ትምህርት ፡ ጋራ ፡ የተያያዘና ፡ የተቀራረበ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ከመሳፍንቶቻችን ፡ ከመኳንንቶቻችን ፡ ዕውቀት ፡ ካላቸው ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ተወላጆችም ፡ አሳቡን ፡ እየረዱን ፡ ተስማምተንበታል ።

ሰው ፡ ይዠምራል ፡ እንጂ ፡ የመጨረስ ፡ ኀይል ፡ ያለው ፡ እግዚአብሔር ፡ ብቻ ፡ ነው ። ይህንን ፡ ያቆምነውን ፡ ሕገ ፡ መንግሥት ፡ ለመፈጸም ፡ እንዲያበቃን ፡ እምነታችንን ፡ በእግዚአብሔር ፡ ላይ ፡ እንጥለዋለን ።

እናንተም ፡ ክቡራን ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሚኒስትሮችና ፡ ቆንስሎች ፡ ሕገ ፡ መንግሥታችንን ፡ ያቆምንበትንና ፡ የፈረምንበትን ፡ ይህን ፡ ዕድለኛውን ፡ ቀን ፡ ከኛ ፡ ጋራ ፡ ለማክበርና ፡ ለመካፈል ፡ ስለ ፡ መጣችሁ ፡ እናመሰግናችኋለን » ።

ምዕራፍ ፡ ፺፰ ።

አቤቶ ፡ ኢያሱ ፡ ከፍቼ ፡ አምልጠው ፡ እንደ ፡ ተያዙ ፡—የራስ ፡ ኀይሉ ፡ መታሰር ።

አቤቶ ፡ ኢያሱ ፡ ስለ ፡ መዋጋታቸውና ፡ ድል ፡ ሆነው ፡ ስለ ፡ መሸሻቸው ፡ ቀጥሎም ፡ ስለ ፡ መያዛቸው ፡ ካሁን ፡ በፊት ፡ ተጽፏል ። እስረኛ ፡ ሆነው ፡ ፍቼ ፡ በልዑል ፡ ራስ ፡ ካሳ ፡ እጅ ፡ በከበሬታ ፡ ተቀምጠው ፡ ሳሉ ፡ ልዑል ፡ ራስ ፡ ካሳ ፡ የልዑል ፡ አልጋ ፡ ወራሽ ፡ መርድ ፡ አዝማች ፡ አስፋ ፡ ወሰንን ፡ ሠርግ ፡ ለማክ

በር ፡ ወዳዲስ ፡ አበባ ፡ በመጡበት ፡ ሰዓት ፡ ባ፲፱፻፳፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በግንቦት ፡ ወር ፡ አቤቶ ፡ ኢያሱ ፡ ከልዑል ፡ ራስ ፡ ኀይሉ ፡ በተላከላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠባቂ ዎቻቸውን ፡ አባብለው ፡ ከእሥር ፡ ቤት ፡ አመለጡ ።

ማምለጣቸውም ፡ እስከ ፡ ፳ ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ሳይሰማ ፡ ቈይቶ ፡ ነበር ። በኋላ ፡ ግን ፡ ለቀድሞ ፡ አሽከሮቻቸው ፡ አምልጫለሁና ፡ ተከተሉኝ ፡ የሚል ፡ ደብዳቤ ፡ ጽፈውላቸው ፡ ኖሮ ፡ ከነዚሁ ፡ ውስጥ ፡ ገሚሶቹ ፡ ተይዘው ፡ ቢመረ መሩ ፡ በርግጥ ፡ ማምለጣቸውንና ፡ እንዲያመልጡም ፡ በገንዘብም ፡ በምክርም፡ የረዷቸው ፡ ራስ ፡ ኀይሉ ፡ መሆናቸውን ፡ ገልጸው ፡ ተናገሩ ።

ግርማዊ ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ግን ፡ ይህንን ፡ በሰሙ ፡ ጊዜ ፡ ነገሩን፡ በመጠራጠር ፡ ራስ ፡ ኀይሉን ፡ ወዲያው ፡ እንዲታሠሩ ፡ አላደረጉም ።

ራስ ፡ ኀይሉም ፡ የልጅ ፡ ኢያሱን ፡ ደብዳቤ ፡ ከተቀበሉ ፡ በኋላ ፡ አሽከራ ቸውን ፡ ፊታውራሪ ፡ ጊንዶን ፡ ልጅ ፡ ኢያሱ ፡ አምልጠው ፡ ወደ ፡ ተቀመጡ በት ፡ ስፍራ ፡ ልከው ፡ ርሳቸው ፡ ታማኝ ፡ መስሎ ፡ ለመታየት ፡ ወይም ፡ ሂድ ፡ አባረኽ ፡ ያዝልኝ ፡ ተብለው ፡ ታዘው ፡ ሄደው ፡ ለመደባለቅ ፡ እንዲመቻ ቸው ፡ እዚሁ ፡ እግቢ ፡ ተቀመጡ ። እንዲያውም ፡ ፍጹም ፡ ታማኝ ፡ መሆናቸ ውን ፡ በሰፊው ፡ ለማስረዳት ፡ በርሳቸው ፡ ርዳታ ፡ ለማምለጥ ፡ የቻሉት ፡ ልጅ ፡ ኢያሱ ፡ አምነው ፡ የላኩላቸውን ፡ ደብዳቤ ፡ ለግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ አሳዩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ይህ ፡ ደብዳቤና ፡ የተመረመሩት ፡ የዘበኞች ፡ ቃል ፡ ባንድ ነት ፡ ሆኖ ፡ የራስ ፡ ኀይሉን ፡ ከአቤቶ ፡ ኢያሱ ፡ ጋራ ፡ መመሳጠር ፡ ስለ ፡ መሰ ከረ ፡ ወዲያው ፡ ራስ ፡ ኀይሉ ፡ ተያዙ ። ቀጥሎም ፡ ያው ፡ ከራስ ፡ ኀይሉ ፡ ወደ ፡ አቤቶ ፡ ኢያሱ ፡ ተልኮ ፡ የነበረው ፡ ፊታውራሪ ፡ ጊንዶ ፡ ሲመለስ ፡ በጠቋሚ ፡ ከነደብዳቤው ፡ ተይዞ ፡ ቢመረመር ፡ ራስ ፡ ኀይሉ ፡ ባድማው ፡ እንዳሉበት ፡ ገልጦ ፡ ተናገረ ። ከራስ ፡ ኀይሉ ፡ አሽከሮችም ፡ ውስጥ ፡ በነገሩ ፡ ገብተው ፡ የነበሩ ፡ እነቀኛዝማች ፡ መርሻ ፡ እንደዚሁ ፡ የራስ ፡ ኀይሉን ፡ ከአቤቶ ፡ ኢያሱ ፡ ጋራ ፡ ማደም ፡ ተናገሩ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ያን ፡ ጊዜ ፡ ደጃዝማች ፡ የነበሩት ፡ ክቡር ፡ ራስ ፡ ደስታ ፡ ዳምጠው ፡ አቤቶ ፡ ኢያሱን ፡ ለመያዝ ፡ ፍለጋቸውን ፡ እየተከታተሉ ፡ ሄደው ፡ ግንደበረት ፡ ደረሱ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ከሰላሌ ፡ የተላከው ፡ የልዑል ፡ ራስ ፡ ካሳ ፡ ጦር ፡ ከልጅ ፡ ኢያሱ ፡ ጋራ ፡ ተገናኝቶ ፡ ሲዋጋ ፡ ከሁለቱም ፡ ወገን ፡ ብዙ ፡ ደም ፡ ፈሶ ፡ ልጅ ፡ ኢያሱ ፡ ከዚያ ፡ አምልጠው ፡ ወደ ፡ ጐጃም ፡ መሻገራቸው ፡ ተሰማ ፤ ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የጐጃም ፡ ሰው ፡ እንዳይቀበላቸውና ፡ ይዞ ፡ እንዲያስረ

ክብ ፡ ባላገሩንና ፡ ባላባቱን ፡ የሚያስጠነቅቅ ፡ ያዋጅ ፡ ቃል ፡ በኩንቱባ ፡ ማተቢ ፡ እጅ ፡ ተላከ ። የጐጃምም ፡ መኳንንትና ፡ ሕዝብ ፡ ያዋጁን ፡ ቃል ፡ ከሰማ ፡ በኋላ ፡ ባንድነት ፡ ተባብሮ ፡ ልጅ ፡ ኢያሱን ፡ ይዞ ፡ ለመንግሥት ፡ ለመ ስጠት ፡ ሲሽቀዳደም ፡ ወዲያው ፡ ፊታውራሪ ፡ ገሠሠ ፡ በለው ፡ (የራስ ፡ ኀይሉ ፡ የወንድም ፡ ልጅ) ፡ የሊበንን ፡ አገር ፡ ይገዛ ፡ ነበርና ፡ ልጅ ፡ ኢያሱ ፡ በዚያው ፡ አገር ፡ ላይ ፡ ሲያልፉ ፡ አግኝቶ ፡ ይዞ ፡ ለክቡር ፡ ራስ ፡ ደስታ ፡ አስረከባቸው ። ልጅ ፡ ኢያሱንም ፡ ከዚያ ፡ ወዳዲስ ፡ አበባ ፡ ካመጧቸው ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ጋራ ፡ ሙለታ ፡ አልፈው ፡ በእስረኛነት ፡ እንዲቀመጡ ፡ ተደረገ ፡ በዚያም ፡ ሳሉ ፡ ባ፲፱፻፳፯ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በኅዳር ፡ ወር ፡ ስለ ፡ ሞቱ ፡ አዲስ ፡ አበባ ፡ በቤተ ፡ መንግ ሥቱ ፡ ኀዘን ፡ ተደረገላቸው ።

ራስ ፡ ኀይሉም ፡ በዚሁ ፡ በሠሩት ፡ ሥራ ፡ በግንቦት ፡ ፲፱ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፳፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ተይዘው ፡ ሰንብተው ፡ ነበርና ፡ ወዲያው ፡ የመጨረሻውን ፡ ፍርድ ፡ እንዲቀበሉ ፡ በሰኔ ፡ ፳፪ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፳፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ አደባ ባይ ፡ ቀረቡ ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ እኔን ፡ አሳሪወን ፡ ለማጥፋት ፡ ነውና ፡ ራስ ፡ ኀይሉ ያደሙት ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ የምፋረዳቸው ፡ ብለው ፡ ልዑል ፡ ራስ ፡ ካሣ ፡ ተነሥተው፡ ነበር ፡ ነገር ፡ ግን ፡ በግርማዊ ፡ ጃንሆይ ፡ ፈቃድ ፡ የልዑል ፡ ራስ ፡ ካሳ ፡ ተፋራ ጅነት ፡ ቀርቶ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ሊጋባ ፡ ደጃዝማች ፡ ሀብቴ ፡ ሚካኤል ፡ እን ዲፋረዱ ፡ ተደረገ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ የራስ ፡ ኀይሉ ፡ ከልጅ ፡ ኢያሱ ፡ ጋራ ፡ ማደም ፡ በብዙ ፡ ምስክርና ፡ ደብዳቤ ፡ ከጸደቀ ፡ በኋላ ፡ ፍርድ ፡ ተጀመረ ።

እየተነሣ ፡ የሚፈርደውም ፡ መኳንንት ፡ ራስ ፡ ኀይሉ ፡ ከጥንት ፡ ከዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ጀምሮ ፡ የሠሩትን ፡ ተንኰል ፡ እያዩ ፡ እየተረከ ፡ አሁንም ፡ የረጋ ውን ፡ መንግሥት ፡ ለማፍረስ ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ሥራ ፡ ሠርተው ፡ ከተገኙ ፡ ይሰቀላሉ ፡ ወይም ፡ በሰይፍ ፡ ይቈረጣሉ ፡ ሲል ፡ ሁሉም ፡ ባንድ ፡ ቃል ፡ እየተ ነሣ ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ፈረደባቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ እንደዚሁ ፡ ከጥንት ፡ የቈየውን ፡ የራስ ፡ ኀይሉን ፡ ተንኰል ፡ ጠቅሰው ፡ አሁንም ፡ ባ፩ ፡ ወገን ፡ ልጅ ፡ ኢያሱ ፡ ከእስር ፡ ቤት ፡ እን ዲያመልጡ ፡ እየተላላኩ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ ለማታለል ፡ ልዕልት ፡ ዐሏ ይን ፡ ለልጃቸው ፡ እንዲድሩላቸው ፡ መለመናቸውን ፡ ገልጸው ፡ ይሁን ፡ እንጂ ፡ የተክለ ፡ ሃይማኖትን ፡ ዘር ፡ ደሙን ፡ በኢትዮጵያ ፡ አደባባይ ፡ ላይ ፡ ለማፍሰስ፡ አልፈልግምና ፡ ገንዘባቸው ፡ ተወርሶ ፡ ይታሰራሉ ፡ ብለው ፡ የሞቱን ፡ ፍርድ ፡ ወደ ፡ እስራት ፡ ለወጡላቸው ። ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ራስ ፡ ኀይሉ ፡ ታስረው ፡ ወደ ፡ ደንዲ ፡ ሄዱ ።

ምዕራፍ ፡ ፵፮ ።

ኢትዮጵያና ፡ ፫ቱ ፡ የኤውሮፓ ፡ ኀያላን ፡ መንግሥታት ።

ባለፉት ፡ መቶ ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ከፈረንሳዊ ፡ ከእንግሊዝ ፡ ይልቁንም ፡ ከኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ጋራ ፡ በጦርነት ፡ ወይም ፡ በወዳጅነት ፡ ተስበው ፡ ለመግባትና ፡ ወደ ፡ ራሳቸው ፡ ግዛት ፡ ለመደባለቅ ፡ ይኸውም ፡ ቢቀር ፡ ጥቅሟን ፡ ለመካፈል ፡ ከሚፈልጉ ፡ መንግሥታት ፡ ጋራ ፡ የፖለቲክ ፡ ጦርነት ፡ ስታደርግ ፡ ቈየች ።

ኢትዮጵያም ፡ ጥቅሟን ፡ ለማንም ፡ አላስነካም ፡ እንዳትል ፡ ያለችበት ፡ ስፍራ ፡ ከሥልጣኔ ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ መሆኑን ፡ ራሷ ፡ ስለምትገነዘበው ፡ ጥረቷ ፡ ነፃነቷና ፡ ሥልጣኗ ፡ መብቷም ፡ እንዳይነካባት ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ከመሬቷ ፡ የሚገኘውን ፡ የጥቅም ፡ ሰብል ፡ አካፋይ ፡ ወይም ፡ ተካፋይ ፡ ሆና ፡ አብራ ፡ ለመሥራት ፡ አልነፈገችም ፡ ይኸውም ፡ በየጊዜው ፡ ያደረገችው ፡ ስምምነት ፡ ይመሰክራል ።

ዳሩ ፡ ግን ፡ በጥቅም ፡ ረገድ ፡ በመወሰን ፡ ፈንታ ፡ ወደ ፡ ገዥነትና ፡ ወደ ፡ ጠባቂነት ፡ ጐዳና ፡ ሲያመሩ ፡ ስለምታይ ፡ ይኸንኑ ፡ መንገዳቸውን ፡ ለመቃወም ፡ ባላት ፡ የፖለቲክ ፡ ጕልበት ፡ ስትቋቋም ፡ ኖረች ።

ኢትዮጵያ ፡ ከነዚህ ፡ ውስጥ ፡ የሚነሣባትን ፡ ጠላት ፡ ከነዚሁ ፡ መካከል ፡ በየተራ ፡ በሚያጋጥማት ፡ የወዳጅነት ፡ ርዳታ ፡ ጭምር ፡ እየታገለች ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ መንግሥት ፡ በተያዙት ፡ የአፍሪካ ፡ ግዛቶች ፡ መካከል ፡ ሆና ፡ ሙሉ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥትነት ፡ ግዛቷን ፡ ጠብቃ ፡ በመኖሯ ፡ ያላደነቃት ፡ የለም ። ነፃነቷንም ፡ ጠብቆ ፡ ያቈየላት ፡ ሁለት ፡ ነገር ፡ ነው ።

፩ ፡ መሪዎቿ ፡ ያላቸው ፡ የተፈጥሮ ፡ የፖለቲክ ፡ ዕውቀት ።
፪ ፡ የወታደሮቿ ፡ ዠግንነት ፡ ነው ።

በዚህም ፡ ውጊያ ፡ ጊዜ ፡ ከመሪዎቿ ፡ ብልህነት ፡ በቀር ፡ እንደ ፡ ቀኝ ፡ ክንድ ፡ ሆኖ ፡ ይረዳት ፡ የነበረው ፡ የሷ ፡ አንድነት ፡ የፈላጊዎቿ ፡ ሦስትነት ፡ ነው ።

ይኸውም ፡ ከ፫ቱ ፡ አንደኛው ፡ መንግሥት ፡ ከሁለቱ ፡ መንግሥታት ፡ ተለይቶ ፡ የወዳጅነት ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የጠላትነት ፡ ፖለቲክ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ሲሠራ ፡ ሁለቱ ፡ መንግሥታት ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ጋራ ፡ ሆነው ፡ የጥቅም ፡ ተሻሚ ፡ ባላጋራቸውን ፡ ለማሸነፍ ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ መልካም ፡ ስሜታቸውን ፡ ሲገልጹ ፡ ኢትዮጵያም ፡ የነሱን ፡ ምክርና ፡ ወዳጅነት ፡ ተደግፋ ፡ ጠላቷን ፡ በጦርነትም ፡ በፖለቲክም ፡ ግንባር ፡ ድል ፡ ለማድረግ ፡ ሲመቻት ፡ መኖሩን ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ በየጊዜው ፡ የተደረገው ፡ ነገር ፡ ያስረዳል ።

ለምሳሌ ።

፩ ፡ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥትነት ፡ ዘውድ ፡ ከደፉ ፡ በኋላ ፡ የፈረንሳዊ ፡ ኮምፓኒም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ጋራ ፡ ወዳጅ ፡ ሆኖ ፡ ካዲስ ፡ አበባ ፡ እስከ ፡ ጅቡቲ ፡ ያለው ፡ የሐዲድ ፡ መንገድ ፡ በውል ፡ ሲሰጠውና ፡ ደግሞም ፡ በደቡብና ፡ በምዕራብ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ የጦር ፡ ጭፍራ ፡ እየላኩ ፡ ሲያስገብሩ ፡ የፈረንሳዊ ፡ መንግሥትም ፡ ያ፩ ፡ ክፍል ፡ ጭፍራ ፡ አብሮ ፡ እየላከ ፡ ከሚያዘው ፡ አገር ፡ ለመካፈል ፡ ሲያስብ ፡ በፋሾዳም ፡ ከእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ ጋራ ፡ ሲከራከር ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ይህ ፡ የፈረንሳዊና ፡ የእንግሊዝ ፡ አያያዝ ፡ እንደማይስማማ ፡ በወዳጅነት ፡ ስፍራ ፡ ሆኖ ፡ ይመክር ፡ ነበር ።

፪ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ከዐድዋ ፡ በፊት ፡ በሚደረገው ፡ ፖለቲክና ፡ በውጫሌም ፡ ውል ፡ ከዚያም ፡ ከኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ጋራ ፡ ዐድዋ ፡ ላይ ፡ ጦርነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ የፈረንሳዊ ፡ መንግሥት ፡ በመሣሪያም ፡ በምክርም ፡ ዋና ፡ የኢትዮጵያ ፡ ረዳት ፡ ሆኖ ፡ ለኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ዕንቅፋት ፡ ሆኖበት ፡ ነበር ።

፫ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ነጻነቷን ፡ ከሚያስፈራሩባት ፡ እጅ ፡ ለመዳን ፡ በዓለም ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ጥያቄ ፡ አድርጋ ፡ ከ፫ቱ ፡ ባንደኛው ፡ (በእንግሊዝ) ፡ መንግሥት ፡ የተመሩ ፡ መንግሥታት ፡ መግባት ፡ አይገባትም ፡ ብለው ፡ ክርክር ፡ ሲያቀርቡ ፡ የፈረንሳዊና ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ የተፎካካሪያቸውን ፡ እርምጃ ፡ ለማሰናከል ፡ ሲሉ ፡ መግባት ፡ ይገባታል ፡ ብለው ፡ ለኢትዮጵያ ፡ አግዘዋል ።

፬ ፡ አሁን ፡ በቅርቡ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ኢትዮጵያን ፡ በወዳጅነት ፡ ለማግኘት ፡ ፈትኖ ፡ ሳይሆንለት ፡ ከቀረ ፡ ወዲህ ፡ በወታደርነት ፡ ለመውረር ፡ ባሰበና ፡ በወረራት ፡ ጊዜ ፡ ከፈረንሳዊ ፡ መንግሥት ፡

ይበልጥ ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ የማኅበሩን ፡ ሕግ ፡ ለማስከበር ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ኢትዮጵያን ፡ ከኢጣሊያ ፡ ወረራ ፡ ለማዳን ፡ በፖለቲ ክም ፡ ረድቶ ፡ በጦርነትም ፡ ጭምር ፡ ኢትዮጵያን ፡ ሊያግዝ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ርግጥ ፡ ነው ። በዚህ ፡ ጊዜ ፡ እንኳን ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥት «ሕግና ፡ ውል ፡ አፍርሰኸ ፡ ኢትዮጵያን ፡ በመውጋት ፡ ለምን ፡ ንጹሕ ፡ ደም ፡ ታፈሳለኸ» ፡ ቢለው ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ «አን ተስ ፡ ግዛትኸን ፡ ያሰፋኸው ፡ የሰው ፡ ዐጥንት ፡ ከምረኸ ፡ አይደለ ምን» ፡ ብሎ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ መለሰለት ፤ የእንግሊዝ ፡ መንግሥትም ፡ «የኔ ፡ ግዛት ፡ የቀናው ፡ የዓለም ፡ ማኅበር ፡ ከመ ቆሙ ፡ በፊት ፡ ነው» ፡ ሲል ፡ መልሶለታል ።

፫፤ በመጨረሻ ፡ ጊዜ ፡ በራሱ ፡ መንግሥት ፡ ውስጥ ፡ የፈቃዱን ፡ ሊያደ ርግ ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ከነዚህ ፡ ከ፫ቱ ፡ መንግሥታት ፡ በስተቀር ፡ በጥቅም ፡ በኩል ፡ አብሮ ፡ ለመሥራት ፡ ከአሜሪካንና ፡ ከጃፓን ፡ መንግሥት ፡ ጋራ ፡ ንግግር ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ ፫ቱ ፡ መንግሥታት ፡ የኢትዮጵያ ፡ ይዞታ ፡ ደስ ፡ አላሰኛቸ ውም ፡ ነበርና ፤ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ፫ቱ ፡ መንግሥታት ፡ ያንድነት ፡ ስምምነት ፡ አድርገው ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ አያያዝ ፡ ለመምከር ፡ ባንድ ፡ ገበታ ፡ ሳይቀመጡ ፡ አልቀሩም ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ ሁለቱ ፡ የፈረንሳዊና ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥታት ፡ በዚህ፡ የተነሣ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ በደል ፡ ሳያደርጉ ፡ የኢጣ ሊያ ፡ መንግሥት ፡ በተለይም ፡ የፋሺስት ፡ መንግሥት ፡ ቅኝ ፡ አገር ፡ እንደና ንተ ፡ ብዙ ፡ የለኝም ፤ በትልቁ ፡ ጦርነት ፡ የመጨረሻ ፡ ጊዜ ፡ በተደረገውም ፡ ያገር ፡ ክፍያ ፡ ተበድያለሁ ፤ ሕዝቤም ፡ በርክቶ ፡ የሚስፋፋበት ፡ ትልቅ ፡ አገር ያስፈልገኛል ፡ ብሎ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ጥቅም ፡ ማንም ፡ ሳይካፈለው ፡ ብቻውን ፡ ለመውሰድና ፡ በዚያውም ፡ እግረ ፡ መንገዱን ፡ የዐድዋን ፡ ብድር ፡ ለመመለስ ፡ ደንፍቶ ፡ በተነሣ ፡ ጊዜ ፡ ለመሬቷና ፡ ለቤቷ ፡ ባለቤት ፡ የሆነችው ፡ ኢትዮጵያ፡ ብቻዋን ፡ በዠግንነት ፡ ተቋቋመች ፡ እንጂ ፤ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ መጠቀም ፡ የዠመሩትም ፡ ለጥቅምም ፡ ጥሪ ፡ የተደረገላቸውም ፡ መንግሥታት ፡ ብቻዬን ፡ ልጉረሥ ፡ ብሎ ፡ ከተነሣው ፡ ከፋሺስት ፡ መንግሥት ፡ ጋራ ፡ ሊዋጉ ፡ አልፈለ ጉም ።

የፊት ፡ ለፊት ፡ ጦርነት ፡ እንኳ ፡ ቢቀር ፡ ወዳጃቸው ፡ የነበረችውና ፡ ጥቅ ሟንም ፡ ለማካፈል ፡ ወርቅና ፡ ብር ፡ የጨበጠውን ፡ እጅዋን ፡ የዘረጋችላቸው ፡

ኢትዮጵያ ፡ በዚህ ፡ ሳታስበው ፡ በተደረገባት ፡ የዘመቻ ፡ ወራት ፡ የርዳታ ፡ እጃ ቸውን ፡ እንደሚገባ ፡ አልዘረጉላትም ።

ምዕራፍ ፡ ፳፯ ።

የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ አጭር ፡ ታሪክና ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ጋራ ፡ ያለው ፡ ጠላትነት ።

ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ባለፈው ፡ ታሪክ ፡ እንደ ፡ ተጠቀሰው ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ከኤውሮፓ ፡ መንግሥቱ ፡ ከነምሳ ፡ አጥቂነት ፡ ከወጣ ፡ ወዲህ ፡ በቅርቡ ፡ ዘመን ፡ ባ፲፰፻፶ ፡ ዓ ፡ ም ፡ መንግሥቱ ፡ የተከፋፈለ ፡ ሆኖ ፡ በሳርዴኝ ፡ አንድ ፡ መስፍን ፡ በሲሲል ፡ ፩ ፡ መስፍን ፡ በፒየሞንት ፡ ፩ ፡ መስፍን ፡ እንዲሁም ፡ ሌላው ፡ አውራጃ ፡ በየመሳፍንቱ ፡ ተከፋፍሎ ፡ ይገዛ ፡ ነበር ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ በሳ ርዴኛው ፡ መስፍን ፡ በካርሎ ፡ አልቤርቶና ፡ በልጁ ፡ በቢክቶር ፡ ዔማኑኤል ፡ ፪ኛ ፡ እንዲሁም ፡ በጋሪባልዲ ፡ ብርታት ፡ በፈረንሳዊ ፡ ንጉሥ ፡ በናፖሊዮን ፡ ፫ኛ ፡ ርዳታ ፡ በብዙ ፡ ድካምና ፡ ጦርነት ፡ ፩ ፡ የንጉሥ ፡ አገር ፡ ካደረገ ፡ ወዲህ ፡ አገር ፡ የመያዝ ፡ አሳቡን ፡ ወደ ፡ አፍሪካ ፡ አዞረ ።

እርሱም ፡ ነፃነቱን ፡ ከነምሳ ፡ መንግሥት ፡ ለማስጣልና ፡ የተከፋፈለውን፡ ግዛቱን ፡ አንድ ፡ ለማድረግ ፡ ሲዋጋ ፡ ኖሮ ፡ በተመለሰ ፡ ጊዜ ፡ የአፍሪካ ፡ ምድር ፡ በአሠልጣኝነት ፡ በጠባቂነት ፡ በቅኝ ፡ አገርነት ፡ በእንግሊዝና ፡ በፈረ ንሳዊ ፡ እጅ ፡ ተከፋፍሎ ፡ ደረሰ ። ስለዚህ ፡ የተያዘውን ፡ አገር ፡ በመፈለግ ፡ ከሚፈራቸው ፡ መንግሥታት ፡ ጋራ ፡ ከመጣላት ፡ በነፃነት ፡ በተቀመጠችው ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ በመሬት ፡ መያዝ ፡ ያሣሣውን ፡ ዐይኑን ፡ መጣል ፡ መረጠ ።

በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ከምጥዋ ፡ ቱርኮችና ፡ ግብጾች ፡ የገዥነታቸው ፡ ዘመን አልቆ ፡ የሚሄዱበት ፡ ጊዜ ፡ ስላጋጠመው ፡ በእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ ጠቃሽ ነት ፡ ወታደር ፡ ምጥዋ ፡ ላይ ፡ እያመጣ ፡ አሰፈረ ። በዚያ ፡ ዘመን ፡ በኢትዮጵያ፡ ዙፋን ፡ ተቀምጠው ፡ ይገዙ ፡ የነበሩት ፡ ዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ክርክር ፡ አንሥተው ፡ በመጡት ፡ በኢጣሊያ ፡ ወታደሮችና ፡ በራስ ፡ አሉላ ፡ መካከል ፡ ብዙ ፡ ጦርነት፡ ተደርጎ ፡ በዶጋሌ ፡ ጦርነት ፡ ብቻ ፡ አምስት ፡ መቶ ፡ ኢጣሊያኖች ፡ ሞቱ ። ከዚህም ፡ ድል ፡ በኋላ ፡ የያዘውን ፡ አገር ፡ ለመልቀቅ ፡ በሚያወላውልበት ፡ በኢጣሊያም ፡ አገር ፡ አማካሪዎቹ ፡ ገሚሶቹ ፡ እንግፋ ፡ ገሚሶቹ ፡ ቅኝ ፡ አገር ፡

ይቅርብን ፡ ብለው ፡ በሚከራከሩበት ፡ ዘመን ፡ የሱዳኖች ፡ በዐፄ ፡ ዮሐንስ ፡ ላይ ፡ መነሣትና ፡ ከዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ጋራ ፡ የነበራቸው ፡ የፖለቲክ ፡ ዝምድና ፡ አደፋፍሯቸው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ እየገሠገሡ ፡ እስከ ፡ አምባላጌ ፡ ደረሱ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ከዐፄ ፡ ምኒልክ ፡ ጋራ ፡ የነበራቸው ፡ የወዳጅነት ፡ ግንኙነት ፡ ተቋረጠና ፡ በሁለቱ ፡ መካከል ፡ ጦርነት ፡ ሆኖ ፡ በየተራ ፡ መዠመሪያ ፡ አምባላጌ ፡ ከዚያም ፡ መቀሌ ፡ በመጨረሻም ፡ ዐድዋ ፡ ላይ ፡ በፍጹም ፡ የኢጣሊያ ፡ የጦር ፡ ሰራዊት ፡ ድል ፡ ሆኖ ፡ የተረፈውም ፡ በሽሽት ፡ ከመረብ ፡ ወዲያ ፡ ተሻገረ ።

በዚያ ፡ ጊዜም ፡ ከነበረው ፡ ያንድነት ፡ መታጣትና ፡ መጠራጠር ፡ የተነሣ ፡ የኢጣሊያን ፡ ሰራዊት ፡ ከዐድዋ ፡ ወዲህ ፡ በኤርትራ ፡ ግዛት ፡ ላይ ፡ ተመሥርቶ ፡ ተቀመጠ ። የኤርትራንም ፡ ግዛት ፡ በመዠመሪያ ፡ ያገኛት ፡ በመሆኑ ፡ «የበኵር ፡ ቅኝ ፡ አገሬ» ፡ የሚል ፡ ስም ፡ አወጣላት ። ይሁን ፡ እንጂ ፡ የዐድዋ ፡ ድል ፡ በዓለም ፡ ፊት ፡ የወታደርነት ፡ ስሙን ፡ ሰብሮበት ፡ በዚሁ ፡ ሌሎቹ ፡ መንግሥታት ፡ ተሣልቀውበት ፡ ነበርና ፡ በዚሁ ፡ በኤርትራ ፡ ላይ ፡ ሆኖ ፡ ለዐድዋ ፡ ብድር ፡ መመለሻ ፡ የሚሆን ፡ ምቹ ፡ ጊዜ ፡ መሣሪያ ፡ ከማዘጋጀት ፡ ጋራ ፡ ይጠባበቅ ፡ ዠመር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ በዚህ ፡ መካከል ፡ የቱርክን ፡ ዐቅም ፡ መዝኖ ፡ ሊቢያን ፡ ከቱርክ ፡ ቀምቶ ፡ ቅኝ ፡ አገር ፡ ለማድረግ ፡ በ፲፱፻፫ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ጦርነት ፡ ዠመረ ። የሊቢያም ፡ ሕዝብ ፡ ከቱርክ ፡ ወታደር ፡ ጋራ ፡ ተባብሮ ፡ የኢጣሊያን ፡ ወታደር ፡ በዠግንነት ፡ ስላቆመው ፡ መላውን ፡ ሊቢያን ፡ ሳይዝ ፡ ወዲያው ፡ በሦስተኛው ፡ ዓመት ፡ ትልቁ ፡ የዓለም ፡ ጦርነት ፡ ተነሣ ። ጦርነቱም ፡ በተዠመረ ፡ ባመቱ ፡ ኢጣሊያ ፡ አንድነት ፡ ለሆኑት ፡ መንግሥታት ፡ ለነፈረንሳዊ ፡ የጦር ፡ ጓድ ፡ ሆና ፡ በጦርነቱ ፡ መግባቷን ፡ ስታስታውቅ ፡ የቱርክ ፡ መንግሥትም ፡ ከዚያ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ወደ ፡ ጦርነቱ ፡ ገብቶ ፡ በጀርመን ፡ ጐን ፡ ተሰልፎ ፡ ነበር ። ጦርነቱም ፡ አራት ፡ ዓመት ፡ ቈይቶ ፡ በመጨረሻ ፡ ጀርመን ፡ ከነጓደኞቹ ፡ ድል ፡ ሲሆን ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ የፈረንሳዊንና ፡ የእንግሊዝን ፡ ወዳጅነት ፡ ተደግፎ ፡ ዠምሮት ፡ የነበረውን ፡ የሊቢያን ፡ አገር ፡ ለማቅናት ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ይቀጥል ፡ ዠመር ። የሊቢያም ፡ አርበኞች ፡ እስከ ፡ መጨረሻ ፡ ድረስ ፡ ተከላክለው ፡ ድል ፡ ሆኑ ። ለመነሣትም ፡ የሚቀናቀነውንና ፡ ታላላቁን ፡ ዘር ፡ ሁሉ ፡ እየተፈላለገ ፡ በጭካኔ ፡ አጥፍቶ ፡ ሊቢያን ፡ ቅኝ ፡ አገር ፡ አደረገ ። ከዚህም ፡ ጋራ ፡ አስቀድሞ ፡ እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ተስፋ ፡ ለጦር ፡ ጓደኝነቱ ፡ እንዲዋጋ ፡ እንዲሆነው ፡ በያዘው ፡ በሱማሌ ፡ ግዛት ፡ ላይ ፡ የኪስማዮን ፡

ግዛት ፡ የእንግሊዝ ፡ መንግሥት ፡ ጨመረለት ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ በዓለም ፡ ጦርነት ፡ የመጨረሻ ፡ ጊዜ ፡ ፋሽዝም ፡ የሚባለውን ፡ ሕግ ፡ ለመመሥረት ፡ ሙሶሊኒ ፡ የሚመስሉትን ፡ ኢጣሊያኖች ፡ ይዞ ፡ ሸፈተ ። ንጉሡም ፡ ሙሶሊኒንና ፡ ተከታዮቹን ፡ ኢጣሊያኖች ፡ ኢጣሊያኖች ፡ በሆኑት ፡ ወታደሮች ፡ ሲያስወጋ ፡ ከሁለቱም ፡ ወገን ፡ የሚወድቁት ፡ ኢጣሊኖች ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ኢጣሊያ ፡ በሰው ፡ ደኸይታ ፡ ተመልሰን ፡ የነምሳ ፡ ተገዢዎች ፡ እንሆናለን ፡ በማለት ፡ ንጉሥነቱን ፡ ብቻ ፡ ላይቀናቀንበት ፡ ቃል ፡ አስገብቶ ፡ ከልብ ፡ ያልፈቀደውን ፡ የሙሶሊኒን ፡ ገዥነትና ፡ የፋሽዝምን ፡ ሕግ ፡ ተቀበለ ።

ሙሶሊኒም ፡ ከምስኪንነት ፡ ተነሥቶ ፡ የኢጣሊያ ፡ ፩ኛ ፡ ሚኒስትር ፡ ሆኖ ፡ ሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ ባገኘ ፡ ጊዜ ፡ ከልክ ፡ ያለፈ ፡ ኵራትና ፡ ምኞት ፡ አደረበት ። ኢጣሊያንም ፡ እንደ ፡ ቀድሞው ፡ የቄሳር ፡ ዘመን ፡ እመልሳታለሁ ፡ ንጉሡም ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥትነት ፡ (የቄሳርነት) ፡ ስም ፡ ያገኛል ፡ ሲል ፡ ተስፋ ፡ አስደረገ ። ይሁንና ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ጋራ ፡ ጦርነት ፡ አድርጎ ፡ ደም ፡ ከመፋሰስ ፡ በወዳጅነት ፡ ገብቶ ፡ የኢትዮጵያን ፡ ግዛት ፡ መውሰድ ፡ ይሻላል ፡ ሲል ፡ ፖለቲኩን ፡ ለወጠ ። ስለ ፡ ኢትዮጵያም ፡ መያዝ ፡ ከሌሎቹ ፡ ይበልጥ ፡ እንዲያስብበት ፡ ባሮን ፡ ራይሞንዶ ፡ ፍራንኬቲ ፡ የሚባለውን ፡ አዘዘ ።

ስለዚህ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ ተሠራጭተው ፡ የኢትዮጵያን ፡ ውሳጣዊ ፡ ሁኔታ ፡ የሚሰልሉና ፡ ከሕዝቡም ፡ ከመኳንንቱም ፡ ጋራ ፡ በጅ ፡ መንሻ ፡ እየተወዳጁ ፡ የኢጣሊያን ፡ መንግሥት ፡ ደግነት ፡ ፕሮፓጋንድ ፡ የሚያደርጉ ፡ መላክተኞች ፡ ላከ ።

ባንድ ፡ ወገን ፡ ለዐድዋ ፡ ብድር ፡ መመለሻ ፡ የሚያስችል ፡ የጦር ፡ መሣሪያ ፡ በኢጣሊያ ፡ አገር ፡ ባሉት ፡ የፋብሪካ ፡ ቤቶች ፡ ሌትና ፡ ቀን ፡ ያለዕረፍት ፡ እንዲሠራ ፡ በጥብቅ ፡ ታዘዘ ።

ባንድ ፡ ወገን ፡ እ ፡ ኤ ፡ ቀ ፡ ባ፲፰፻፺፩ና ፡ ፺፬ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ሎንዶን ፡ ላይ ፡ የተደረገውን ፡ ስምምነት ፡ ደጋግሞ ፡ እየጠቀሰ ፡ መላው ፡ ወይም ፡ ይበልጡ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ግዛት ፡ በኢጣሊያ ፡ ግዛት ፡ እንድትሆን ፡ ይፈቅድላታል ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ እናንተ ፡ ብዙ ፡ ቅኝ ፡ አገር ፡ ስላላችሁ ፡ እንዳትፈልጉብኝ ፡ በማለት ፡ ኢትዮጵያን ፡ በቅኝ ፡ አገር ፡ ከሚያዋስኗት ፡ ከሁለቱም ፡ የምዕራብ ፡ ኤውሮፓ ፡ መንግሥታት ፡ ጋራ ፡ በጥብቅ ፡ ይከራከር ፡ ነበር ።

ባንድ ፡ ወገን ፡ ደግሞ ፡ ከኢትዮጵያ ፡ ጋራ ፡ ከልብ ፡ የሆነ ፡ ፍቅር ፡ አድርጌ ፡ እስከ ፡ መጨረሻ ፡ ድረስ ፡ ለመስማማት ፡ እፈልጋለሁና ፡ የንግድና ፡ የወ

ዳጅነት ፡ ውል ፡ እንዋዋል ፡ ሲል ፡ ጠየቀ ። ወዲያውም ፡ ለመግቢያ ፡ እንዲመ ቸው ፡ ለኢትዮጵያ ፡ በዐሰብ ፡ በኩል ፡ ሸቀጥ ፡ እንደ ፡ ልቧ ፡ የምታመላልስበት በር ፡ እሰጣለሁና ፡ ለኔም ፡ ከዐሰብ ፡ እስከ ፡ ደሴ ፡ የሚደርስ ፡ የካሚዎን ፡ መን ገድ ፡ ሥራው ፡ በውል ፡ ይሰጠኝ ፡ ሲል ፡ እንደ ፡ ኤ ፡ ቊ ፡ ባ፲፱፻፳፰ ፡ ዓ ፡ ም ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ የውል ፡ ድርድር ፡ አቅርቦ ፡ በዚህም ፡ መንገድ ፡ ከሸቀጥና ፡ ንግድ ፡ ከሚያስፋፋ ፡ ነገር ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ አይመላለስበትም ፡ ሲል ፡ አረጋገጠ ።

ይሁን ፡ እንጂ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ የሚያደርገው ፡ ፖለቲክ ፡ ሁሉ ፡ ተንኰል ፡ እንዳለበት ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ያውቅ ፡ ነበርና ፡ ይህን ፡ የውል ፡ ድርድር ፡ ሳይቀበለው ፡ ቀረ ፡ ስለዚህ ፡ ግርማዊ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ በሌላው ፡ አኳኋንና ፡ በሐቅ ፡ መንገድ ፡ ለሚመጣበት ፡ በር ፡ እየሰጡ ፡ ለመግ ቢያ ፡ የሚያስኬደውን ፡ የፖለቲኩን ፡ መንገድ ፡ በፖለቲክ ፡ ዘጉበት ። በዚ ህም ፡ ተስፋ ፡ ቈርጦ ፡ ሳለ ፡ እውስጥ ፡ ገብቶ ፡ በሠራው ፡ ፖለቲክም ፡ የርስ ፡ በርስ ፡ ጠብና ፡ ግጭት ፡ ይነሣል ፡ ብሎ ፡ እዳር ፡ ቆሞ ፡ ሊመለከት ፡ በከፈተ በት ፡ ዐይኑ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ አንድነቱ ፡ እየጠና ፡ በሥልጣኔም ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ እየገፋ ፡ ሲሄድ ፡ ብቻ ፡ ተመለከተ ።

ከዚህ ፡ በኋላ ፡ ኢትዮጵያን ፡ ያለጦርነት ፡ ለመያዝ ፡ ከሌላ ፡ መንግሥት ፡ የተዋሰነውን ፡ ፖለቲክ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ላይ ፡ ደጋግሞ ፡ ቢፈትነው ፡ እንደ ፡ ከሸፈበት ፡ በተረዳ ፡ ጊዜ ፡ ፕሮፓጋንድና ፡ ገንዘብ ፡ መንዛቱን ፡ ሳይለቅ ፡ የወ ዳጅነት ፡ ፖለቲኩን ፡ ወደ ፡ ጦርነት ፡ ለማዞር ፡ ሲል ፡ ከዚያ ፡ ቀን ፡ ወዲህ ፡ የጦ ርነት ፡ ዋዜማ ፡ የሆነውን ፡ ግጭት ፡ አሾትሎ ፡ ይፈልግ ፡ ዠመር ።

ምዕራፍ ፡ ፶፰ ።

የጐንደር ፡ ቆንስል ፡—በዘበኞች ፡ መካከል ፡ የተነሣው ፡ ጠብ ።

የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ በኢትዮጵያ ፡ በቆንስልነት ፡ ካስቀመጣቸው ፡ ውስጥ ፡ በጐንደር ፡ ካስቀመጠው ፡ የጥብቅና ፡ ትምህርት ፡ ያለው ፡ ራፋኤል ፡ ዴ ፡ ላውሮ ፡ የሚባለው ፡ ነበር ።

እርሱም ፡ የኢጣሊያ ፡ ቆንስል ፡ ሆኖ ፡ በጐንደር ፡ እንደ ፡ ተቀመጠ ፡ ማን ኛውንም ፡ ነገር ፡ ለመመርመር ፡ እንዲመቸው ፡ በፈረስ ፡ እየሆነ ፡ መንደር ፡

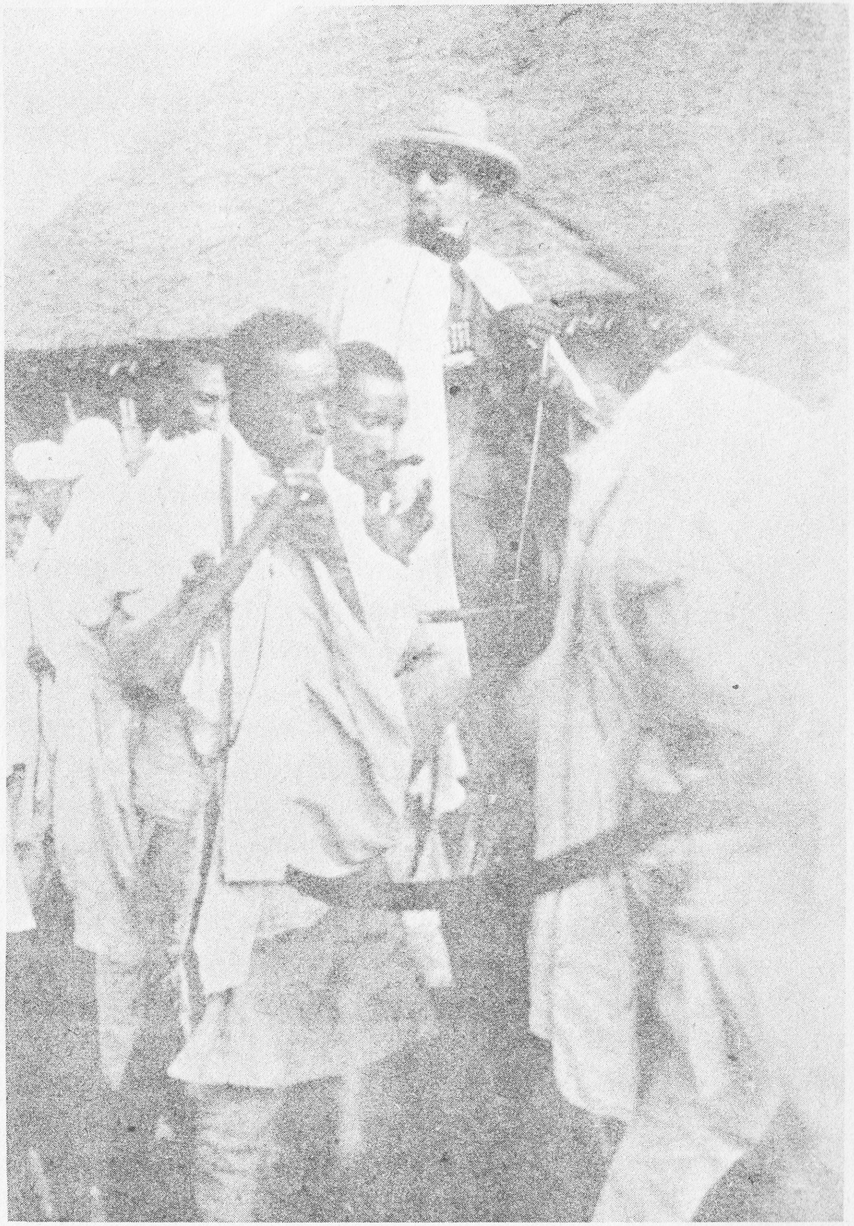

ራፋኤል ፡ ዴ ፡ ላውሮ ፡ ታጅቦ ፡ ሲሄድ ።

ለመንደር ፡ እየዞረ ፡ ካገሪ ፡ ገዥዎችና ፡ ከሕዝቡ ፡ ጋራ ፡ በንግግርና ፡ አብሮ ፡ በመብላት ፡ ተላመደ ። ስሜም ፡ ወልደ ፡ ሩፋኤል ፡ ነው ፡ እያለ ፡ ከካህናቱና ፡ ከቀሳውስቱ ፡ ከጳጳሱም ፡ ጋራ ፡ የወዳጅነት ፡ ግንኙነት ፡ ማድረጉን ፡ የምዕራብ ኢትዮጵያ ፡ ጳጳስ ፡ የነበሩት ፡ አቡነ ፡ አብርሃም ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የጻፉለት ፡ ያስረዳል ።

«መልእክት ፡ ዘፈነዋ ፡ አባ ፡ አብርሃም ፡ ጳጳስ ፡ ዘምዕራብ ፡ ኢትዮጵያ ።

ይድረስ ፡ ከካባሌር ፡ ዴ ፡ ላውሮ ፡ ወልደ ፡ ሩፋኤል ፡ እንደ ፡ ምን ፡ ሰንብተኻል ፡ እኔ ፡ ደኅና ፡ ነኝ ፡ እግዚአብሔር ፡ ይመስገን ። ወዳገርኽ ፡ ልትሄድ ፡ ነው ፡ ማለትን ፡ ሰማሁ ፡ ምነው ፡ ሳትልክብኝ ፡ አሁንስ ፡ የምትነሣበት ፡ ቀን ፡ መቼ ፡ ነው ፡ አምላከ ፡ ማርቆስ ፡ ይጠብቅኽ ። ጳጕሜ ፡ ፫ ፡ ቀን ፡ ፲፱፻፳፯ ፡ ዓ ፡ ም» ፡

እንዲሁም ፡ በጐንደር ፡ ከተማ ፡ በቆንስሉ ፡ ቤት ፡ አጠገብ ፡ የኢጣሊያና ፡ ያማርኛ ፡ ተማሪ ፡ ቤት ፡ አቁሞ ፡ ወደዚያ ፡ የሚመጡትን ፡ ተማሪዎች ፡ የኢጣሊያ ፡ ፍቅር ፡ እንዲያድርባቸው ፡ ከቆንስሉ ፡ ገንዘብ ፡ እያወጣ ፡ ለተማሪ ፡ ቤቱና ፡ ለልጆች ፡ ልብስ ፡ እያሰፋ ፡ ያለብሳቸው ፡ ነበር ። የፋሺስትንም ፡ ሰላምታ ፡ አሰጣጥ ፡ እንዴት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማስተማር ፡ እጁን ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ እየሰቀለ ፡ ያስጠናቸው ፡ ነበር ።

በተረፈ ፡ በየድግሱ ፡ ቤት ፡ እየገባ ፡ አብሮ ፡ እየበላ ፡ በየክብረ ፡ በዓሉም ፡ ልክ ፡ እንዳንድ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መኳንንት ፡ ቀሚስ ፡ ለብሶ ፡ በጥበብ ፡ ኩታ ፡ ላይ ፡ ካባ ፡ እየደረበ ፡ ሰፊ ፡ ዝርግ ፡ ባርሜጣ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ እየደፋ ፡ ባበሻ ፡ ኮርቻ ፡ የተጫኑች ፡ በቅሎ ፡ ተቀምጦ ፡ ከፊትና ፡ ከኋላ ፡ ታጅቦ ፡ መለከት ፡ እያስነፋ ፡ ለመስቀል ፡ ወደ ፡ ደመራ ፡ ይሄድ ፡ ነበር ፡ ግብርም ፡ ላንዳንድ ፡ ካህናትና ፡ ሕዝብ ፡ ማድረግ ፡ ዠምሮ ፡ ነበር ።

በዚህ ፡ አኳኋን ፡ ብዙ ፡ ወሬ ፡ ከያለበት ፡ በተጠራቀመለት ፡ ጊዜ ፡ በጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ ገብቶ ፡ ስለ ፡ ኢትዮጵያ ፡ ትልቅ ፡ ራፖር ፡ ወዳዲስ ፡ አበባው ፡ ሚኒስትርና ፡ ወደ ፡ ሮማው ፡ የውጭ ፡ ጒዳይ ፡ ሚኒስትር ፡ ለሚገቡበት ፡ አሳብ የሚረዳቸውን ፡ ይጽፍ ፡ ነበር ።

በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ድንገት ፡ ታደሰ ፡ ዓለሙ ፡ የሚባለው ፡ ለቆንስሉ ፡ በዘበኝነት ፡ ተቀጥሮ ፡ የነበረውና ፡ የከተማ ፡ ፖሊስ ፡ የነበረው ፡ በላይ ፡ ገብረ ፡ እግዚአብሔር ፡ ብዙነሽ ፡ ነጋሽ ፡ በምትባል ፡ ሴት ፡ ምክንያት ፡ አምባጓሮ ፡ አንሥተው ፡ ሲታኰሱ ፡ ቾኰለ ፡ ታየ ፡ የሚባለው ፡ ዘበኛ ፡ በጥይት ፡ ስለ ፡ ተመታ ፡ ይህንኑ ፡ ዕለቱን ፡ ለመንግሥቱ ፡ አስተላልፎ ፡ ነበርና ፡ በዚሁ ፡ ቤተ ፡ መንግ

ሥቱ ፡ ታላቅ ፡ በደል ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ እንደ ፡ በደለው ፡ አስመስሎ፡ ክርክርና ፡ ጥያቄ ፡ አቀረበ ። ርሱም ፡ የጠየቀበት ፡ ምክንያት ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ባልበደለው ፡ ነገር ፡ ይህን ፡ የጠየቀውን ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አልችልምና ፡ በዚያ ፡ ጊዜ ፡ ጦርነት ፡ ለማንሣት ፡ ይመቸናል ፡ በማለት ፡ ነበር ። ዳሩ ፡ ግን ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ እንደዚህ ፡ የመሰለውን ፡ ሁሉ ፡ ፖለቲክ ዱካ ፡ በዱካ ፡ ይከታተል ፡ ነበርና ፡ በዚህ ፡ በኩል ፡ ጦርነት ፡ ለማድረግ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ምክንያት ፡ እንዳያገኝ ፡ ሲል ፡ ሊያደርገው ፡ የማይገባውን ፡ ነገር ፡ እሺ ፡ ብሎ ፡ የጐንደሩን ፡ ከንቲባ ፡ አዞ ፡ ከንቲባውም ፡ የከተማውን ፡ ዘበኞች ፡ አሰልፈው ፡ ወደ ፡ ቆንስሉ ፡ ግቢ ፡ ሄደው ፡ ይቅርታ ፡ ጠየቁ ፡ የደም ፡ ዋጋም ፡ ለሟቹ ፡ ዘመዶች ፡ ከሚገባቸው ፡ በላይ ፡ ተከፈለ ።

ይኸውም ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ በፖለቲክ ፡ በኩል ፡ አንድ ፡ የድል እርምጃ ፡ ነበር ። ነገር ፡ ግን ፡ አንድ ፡ ጊዜ ፡ የኢጣሊያ ፡ መንግሥት ፡ ለመውጋት ፡ ምክንያት ፡ ቢያጣም ፡ ቢያገኝም ፡ ባዘጋጀው ፡ ወታደርና ፡ መሣሪያ ፡ ኢትዮጵያን ፡ የሚወጋበት ፡ ወቅቱ ፡ ደርሶ ፡ ነበርና ፡ የጐንደሩ ፡ ግጭት ፡ ይቅርታ ፡ በመጠየቅና ፡ ጥያቄውም ፡ በመፈጸሙ ፡ ነገሩ ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ እንዳይል ፡ እንደ ፡ ገና ፡ የግጭት ፡ መንገድ ፡ በሱማሊ ፡ በኩል ፡ ከፈተ ።

በጐንደር ፡ በኩል ፡ ዴላውሮ ፡ በጠብ ፡ ቀስቃሽነት ፡ ስሜን ፡ ባገሬና ፡ በሌሎች ፡ መንግሥታት ፡ አገር ፡ አስጠራለሁ ፡ ብሎ ፡ ሲያስብ ፡ የዠመረው ፡ ጠብ ፡ በመፋፋም ፡ ፈንታ ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ሊፈጽመው ፡ አይችልም ፡ ብሎ ፡ ያሰበውን ፡ ጥያቄ ፡ ሰላማዊው ፡ የኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ ስለ ፡ ፈጸመ ፡ የዴላውሮ ፡ አሳብ ፡ ሳይፈጸም ፡ ቀረና ፡ በርሱ ፡ ፈንታ ፡ በሱማሌ ፡ በኩል ፡ ካፒቴን ፡ አልቤርቶ ፡ ቺማሩታ ፡ ተቀብሎ ፡ ስለ ፡ ሠራበት ፡ ዛሬ ፡ ከጐንደር ፡ ግጭት ፡ ይልቅ ፡ የወልወል ፡ ግጭት ፡ ስመ ፡ ጥሩ ፡ ሆኖ ፡ ይጠራል ። እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ጠብ ፡ ቀስቃሽነት ፡ ከዴላውሮ ፡ ይልቅ ፡ ቺማሩታ ፡ በኢጣሊያ ፡ አገር ፡ ታወቀ ።